

POSTANOWIENIE

Dnia 25 września 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Rafał Małarski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Michał Laskowski

SSN Barbara Skoczowska

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 25 września 2015 r.

sprawy **J. F.**,

skazanego z art. 286 § 1 k.k.

z powodu kasacji wniesionej przez Rzecznika Praw Obywatelskich

od postanowienia Sądu Okręgowego w P.

z dnia 12 listopada 2014 r. utrzymującego w mocy postanowienie Sądu

Rejonowego w P. z dnia 4 września 2014 r. w przedmiocie zarządzenia wykonania

kary pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w W. z dnia 24

kwietnia 2012 r.,

p o s t a n o w i ł:

**uchylić zaskarżone postanowienie oraz utrzymane nim w
mocy postanowienie Sądu Rejonowego w P.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 4 września 2014r. Sąd Rejonowy w P. zarządził wobec skazanego J. F. wykonanie kary roku pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w W. z dnia 24 kwietnia 2012r. Orzeczenie to zaskarżył skazany. Po rozpoznaniu zażalenia, postanowieniem z dnia 12 listopada 2014r., Sąd Okręgowy w P. utrzymał w mocy zaskarżone postanowienie. Od orzeczenia Sądu drugiej instancji kasację na korzyść skazanego złożył Rzecznik Praw Obywatelskich, zarzucając rażące naruszenie przepisów prawa procesowego,

tj. art. 433 § 1 k.p.k. i art. 440 k.p.k., polegające na tym, że rozpoznając zażalenie, tenże Sąd z urzędu nie przekroczył granic środka odwoławczego i utrzymał w mocy rażąco niesprawiedliwe orzeczenie Sądu pierwszej instancji, które wydane zostało z naruszeniem przepisu prawa materialnego, to jest art. 75 § 2 k.k., wskutek zarządzenia wykonania kary z powodu niewykonania przez skazanego nałożonego na niego na mocy art. 46 § 1 k.k. obowiązku naprawienia szkody, mimo że pokrzywdzony dokonał cesji wierzytelności wynikającej z przestępstwa popełnionego na jego szkodę na rzecz innego podmiotu. Formułując powyższy zarzut, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia oraz utrzymania nim w mocy orzeczenia Sądu pierwszej instancji i umorzenie postępowania wykonawczego na podstawie art. 15 § 1 k.k.w.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja Rzecznika Praw Obywatelskich okazała się zasadna w stopniu oczywistym w rozumieniu art. 535 § 5 k.p.k., co zgodnie z dyspozycją tego przepisu uprawniało do jej rozpoznania na posiedzeniu bez udziału stron. Bez znaczenia było, że wniosek skarżącego o umorzenie postępowania wykonawczego nie zyskał aprobaty (zob. wyrok SN z 22 maja 2014r., III KK 123/14).

Postanowienie z dnia 4 września 2014r. utrzymane w mocy zaskarżonym kasacją orzeczeniem zapadło w następstwie ustaleń Sądu, z których wynikało, że skazany nie zrealizował obowiązku nałożonego na niego z mocy przepisu art. 46 § 1 k.k. prawomocnym wyrokiem. Obowiązek ten dotyczył naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem przez uiszczenie kwoty 98.790,60 zł na rzecz pokrzywdzonego [...] Bank S.A.

Jak wynika z akt przedmiotowej sprawy, na etapie postępowania wykonawczego wystąpiła istotna dla oceny postawy skazanego dokonywanej na gruncie art. 75 § 2 k.k. okoliczność w postaci scedowania wskazanej powyżej wierzytelności należnej pokrzywdzonemu bankowi na rzecz innego podmiotu, to jest N. z siedzibą we W. Miało to miejsce w dniu 23 lipca 2013r., a zatem przed wydaniem postanowień w przedmiocie zarządzenia wykonania kary przez Sądy obu instancji. O ile Sąd pierwszej instancji nie dysponował wiedzą w tym przedmiocie, a jedynie pismem pokrzywdzonego z 3 lutego 2014r. informującym o niepodjęciu przez skazanego żadnych kroków w celu naprawienia szkody, o tyle na

tle materiału dowodowego, na podstawie którego procedował Sąd odwoławczy, ewidentnym pozostawał fakt dokonania w 2013r. cesji, za pomocą której pokrzywdzony wyzbył się będącej wynikiem popełnionego przestępstwa wierzytelności na rzecz innego podmiotu (k. 76 i 80).

Wobec powyższego aktualnym w realiach niniejszej sprawy pozostaje przytoczony przez autora kasacji pogląd wyrażony w orzecznictwie Sądu Najwyższego, zgodnie z którym w sytuacji dokonania przez pokrzywdzonego cesji roszczeń wynikających z orzeczonego na jego rzecz obowiązku naprawienia szkody wykonanie takiego obowiązku staje się bezprzedmiotowe, natomiast brak jego realizacji względem podmiotu trzeciego, który nabył w drodze cesji przedmiotową wierzytelność, nie może być uznany za niewykonanie obowiązku probacyjnego w rozumieniu art. 75 § 2 k.k. (por. wyrok SN z 16 grudnia 2014r., V KK 347/14).

W świetle powyższego skonstatować należy, że orzeczenie o zarządzeniu wykonania kary pozbawienia wolności zapadło z ewidentnym naruszeniem przepisu prawa karnego materialnego, to jest art. 75 § 2 k.k., poprzez uznanie, że obowiązek naprawienia szkody nie został zrealizowany w sytuacji, gdy pozostawał on w odniesieniu do pokrzywdzonego [...]Bank S.A. bezprzedmiotowy. Sąd drugiej instancji, rozpoznając zażalenie, nie dostrzegł tego uchybienia, czym naruszył przytoczone przez skarżącego przepisy postępowania.

W tym miejscu trudno nie wspomnieć o treści art. 538 § 1 *in principio* k.p.k, który stanowi, że „z chwilą uchylenia wyroku wykonanie kary i środka karnego ustaje”. Biorąc pod uwagę inne regulacje prawne, niedwuznacznie wyrażoną wolę prawodawcy i jasno rysujący się cel analizowanego unormowania, a więc kierując się regułą harmonizowania kontekstów, a także zakazem interpretowania przepisów prawa w sposób prowadzący do luk, Sąd Najwyższy jest zdania, że **według art. 538 § 1 *in principio* k.p.k. uchylenie postanowienia zarządzającego wykonanie kary pozbawienia wolności, powodujące z mocy samego prawa ustanie wykonywania kary, pociąga za sobą siłą rzeczy również ustanie odbywania tej kary w systemie dozoru elektronicznego (obecnie instytucja ta uregulowana jest w Rozdziale VIIa k.k.w.); wystąpienie**

tego skutku nie jest warunkowane wydaniem jakiegokolwiek odrębnego orzeczenia.

Podzielając wniosek skarżącego o wydanie rozstrzygnięcia o charakterze kasatoryjnym, Sąd Najwyższy stwierdza, że w konkretnej sprawie doszło *ex lege* do utraty mocy obowiązującej postanowienia Sądu Okręgowego w P. z 24 listopada 2014r. o udzieleniu J. F. zezwolenia na odbywanie kary roku pozbawienia wolności poza zakładem karnym w systemie dozoru elektronicznego, które to orzeczenie – co warto zaakcentować – nie było zaskarżone przez Rzecznika Praw Obywatelskich, a w związku z tym pozostawało poza zakresem rozpoznania kasacyjnego (art. 536 k.p.k.), i w konsekwencji do ustania odbywania kary w tym systemie.

Dlatego Sąd Najwyższy uznał wniosek skarżącego o wydanie orzeczenia następczego w postaci umorzenia postępowania wykonawczego za bezprzedmiotowy, skoro ta faza procesu karnego, której prowadzenie ustawodawca powierzył właściwym sądom powszechnym, uległa już zakończeniu (art. 75 § 4 k.k. i art. 76 § 1 k.k.).